

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 13.8.2008
СОМ(2008) 503 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Окончателен доклад за оценка на рамковата стратегия и на програмата за
действие на Общността във връзка със стратегията на Общността относно
равнопоставеността между мъжете и жените (2001-2006)**

{SEC(2008) 2365}

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Стратегията на Общността относно равнопоставеността между мъжете и жените беше приета през 2000 г.¹, а през 2001 г. беше създадена общностна програма² с цел оказване на съдействие при изпълнението на рамковата стратегия. В съответствие с член 12 от Решението за програмата, през 2004 г. Комисията представи на Европейския парламент, на Съвета, на Европейския икономически и социален комитет и на Комитета на регионите³ междинен доклад за оценка. В същия член се предвижда представянето на окончателен доклад за оценка на рамковата стратегия и на програмата за действие на Общността, което е и предметът на настоящия документ и приложението към него.

2. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА ДЕЙСТВИЕ И РАМКОВАТА СТРАТЕГИЯ

Рамковата стратегия на Общността относно равнопоставеността между мъжете и жените (2001-2006) беше приета от Комисията през юни 2000 г. С нея се целеше установяването на единна и координирана рамка за действие, която да обхваща всички дейности на Комисията в тази област. В стратегията бяха набелязани пет приоритетни цели: равнопоставеност между мъжете и жените в икономическата сфера, равнопоставеност при участие и представяне, равнопоставеност между жените и мъжете при достъпа и неограничаваното упражняване на социалните права, равнопоставеност на жените и мъжете в гражданската сфера, както и роли и стереотипи относно мъжете и жените.

Рамковата стратегия трябваше да постигне тези цели чрез координираното използване на редица общностни инструменти като законодателни актове, финансови програми и диалог със социалните партньори и гражданското общество. Целите, свързани с равнопоставеността трябваше да бъдат взети предвид и в другите политики: за заетостта, социалното приобщаване, образованието и обучението, свободата и правосъдието, науката и изследователската дейност, и сътрудничеството за развитие. Конкретните действия имаха също така за цел да подобрят положението на жените и мъжете в пряко засягащите ги сектори.

Примерните действия, изброени в рамковата стратегия, трябваше да бъдат изпълнени от Комисията, държавите-членки и структурите, които действат в областта на равнопоставеността между мъжете и жените.

Програмата за действие на Общността беше създадена с цел оказване на съдействие при изпълнението на рамковата стратегия посредством хоризонтални действия и координация. В периода от 2001 г. до 2006 г. тя оказваше подкрепа при изпълнението на рамковата стратегия с общ бюджет от 61 742 241 евро, разпределен между трите насоки на действие. Най-голяма част от бюджета (45 %) е изразходвана за насока 3, която се занимава със сътрудничеството между различните действащи лица, следвана

¹ COM (2000) 335 окончателен

² Решение 2001/51/ЕО

³ SEC(2004) 1047

от насока 1 (38 %), която се отнася до повишаване на осведомеността относно общностните усилия за постигане на равнопоставеност, и от насока 2 (16 % от бюджета), която включва аналитични дейности.

Средствата по **насока 1** са позволили осъществяването на транснационални действия за повишаване на осведомеността относно приоритетните теми на рамковата стратегия с цел способстване за едно по-добро разбиране на целите на равнопоставеността.

За целия период петдесет и седем транснационални партньорства за повишаване на осведомеността са позволили осъществяването на връзка между движещите и спомагателните сили в областта на политиката на равнопоставеност. Организираните два пъти годишно от държавите-членки конференции с присъствие на председателството на Съвета позволиха обсъждането на множество приоритетни теми от рамковата стратегия: различията в заплащането между мъжете и жените, ролята на жените в процесите за вземане на решения, ролята на мъжете в подкрепа на равнопоставеността, насилието по отношение на жените. Конференциите допринесоха за по-доброто познаване на ценностите, които стоят в основата на политиката на равнопоставеност, както и за взаимното разбиране между главните действащи лица относно залозите, свързани с равнопоставеността между мъжете и жените.

Насока 2 се отнасяше до статистика, като усилията целяха подобряването на методите и създаване на възможност за наличието и ползването на сравними данни на европейско равнище в областта на равнопоставеността между мъжете и жените. Беше създадена база данни за отразяване ситуацията на жените в областта на вземането на решения и определяне на европейско равнище на показатели относно дела на жените, които заемат отговорни постове в политиката и икономиката. Анализите и новите данни дадоха търсения от Комисията резултат като подобриха знанията относно по-специално различията в заплащането, недостатъчното присъствие на жените на управленски постове, балансираното съвместяване на професионалния и личния живот и наличието на заведения за гледане на деца. Новите данни подкрепиха усилията и политическите предложения на Комисията, като по този начин показаха и уместността им. Всички тези усилия позволиха оптимизирането на познанията по приоритетните теми на рамковата стратегия. Публикуването на анализите и докладите доведе до засилената видимост на политиката на равнопоставеност.

Поканите за предложения, финансирани по **насока 3**, бяха предназначени за неправителствени организации, социални партньори на европейско ниво и транснационални мрежи от регионални или местни власти. За целия период бяха финансирани осемдесет и седем партньорства за транснационален обмен. Тези действия оказаха положително влияние върху представата за политиката на равнопоставеност и позволиха обединяването на силите на гражданското общество и останалите партньори около темите на равнопоставеността. Въпреки това приносът им към проблемите на политиката на равнопоставеност беше не толкова конкретен и видим както в другите две насоки за действие на програмата.

Програмата също така позволи на **страните кандидатки** и присъединяващите се страни да се възползват от действия, целящи да повишат информираността им относно общностните политики и методи на работа в областта на равнопоставеността между мъжете и жените. Действия за повишаване на информираността относно достиженията на правото на Общността под формата на конференции, семинари и обучения на тема законодателство в областта на равнопоставеността бяха организирани в десетте страни

кандидатки, Хърватия и Турция. С цел подготвянето на тези страни за преговорите в рамките на процеса за присъединяване към Европейския съюз, на тях присъстваха органи на публичната власт, политически фигури, социални партньори и неправителствени организации.

Като цяло програмата е оказала ефективна подкрепа на целите на рамковата стратегия. Действията за подкрепа на различните цели са изпълнявани по начин, който допълва другите финансови инструменти, набелязани за постигане на целите на рамковата стратегия.

В областта на трудовата заетост, посредством анализа на националните планове за трудова заетост и наличието на статистически данни, работата на експертите е допринесла за засилването в националните политики на общностното измерение на политиката на равнопоставеност. Общностното финансиране (Европейски фонд за регионално развитие, Европейски социален фонд и инициативата EQUAL) е основен инструмент на стратегията от Лисабон и осигурява допълнителна подкрепа за изпълнението на целите, набелязани по време на Европейския съвет през 2000 г.

По всичко личи, че рамковата стратегия също е допринесла за напредъка при постигането на целта за **насърчаване на равнопоставеността при участие и представяне** на равнище Общност. Комисията е осигурила подкрепа за участието на жените във вземането на решения чрез насочване на вниманието към демократичния дефицит, който се представлява от дисбаланса между мъжете и жените на ръководни постове в икономическата, социалната и политическата сфера. По-доброто познаване на явлениято се дължи на общностната база данни и на транснационалния обмен относно пречките, пред които са изправени жените при заемането на ръководни постове. Действията са допринесли за активизирането на такива действащи лица, които обикновено не се занимават с целите на равнопоставеността и по-специално за засилването на позицията на жените в изследователския сектор.

Предприетите действия за **насърчаване на равнопоставеността на достъп и неограничаваното упражняване на социалните права** направиха възможно, особено посредством работата на експертите, изпълнението на целите за равнопоставеност в тази насока да бъде придружено от отворения метод на координация в областта на социалната закрила и социалното приобщаване. С цел подкрепянето на целите на равнопоставеността в света, в областта на помощта за развитие бяха засилени институционалният и оперативният капацитет за насърчаване на правата на жените.

Бяха предприети множество инициативи в областта на **равнопоставеността в гражданската сфера**. Група от експерти, специализирани по юридическите въпроси във връзка с трудовата заетост, социалните въпроси и равнопоставеността между мъжете и жените, анализираха прилагането на законодателството и правната ситуация на национално и общностно равнище. Други действия бяха насочени към неправителствените организации, борещи се срещу сексуалното насилие и трафика на хора. Освен това принос към равнопоставеността между мъжете и жените даваха и Европейският фонд за бежанците и подготвителните действия за интегриране на гражданите на трети страни. Програмите се отнасяха до сътрудничеството между полицейските и съдебните власти и допринесоха за борбата срещу трафика и сексуалната експлоатация на деца.

Посредством действия във връзка с ролята на мъжете и жените в обществото беше подкрепяна и борбата срещу **стереотипите относно мъжете и жените**. Образователни програми и програми за обучение съдействаха в борбата срещу стереотипите и способстваха за насочването на жените в по-голяма степен към кариера в научната и техническата област. Осъзнаването на разделението между мъжете и жените в образованието е част от наблюдението над системите на образование и обучение в Европа и по-специално що се отнася до волята за привличане на по-голям брой жени в научните дисциплини.

Рамковата стратегия и програмата допринесоха в значителна степен за подобряването на **управлението** на европейско ниво. Сътрудничеството между националните представители беше засилено чрез създаването на група от висши служители от държавите-членки, които са натоварени с интегрирането на политиката за равнопоставеност, както и от групата на високо равнище, отговаряща за интегрирането на равнопоставеността между мъжете и жените в структурните фондове. В резултат от диалога със социалните партньори на европейско ниво беше създадена рамка за действие в сферата на равнопоставеността между мъжете и жените. Гражданското общество и неправителствените организации получиха подкрепа, която имаше за цел да затвърди ролята им в областта на равнопоставеността между мъжете и жените. Наблюдението на изпълнението на стратегията се осъществяваше от следните вътрешни структури на Комисията: групата от Комисари „Основни права, борба срещу дискриминацията и равни възможности“ и групата от различни служби за равнопоставеност между мъжете и жените.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Набелязаните в рамковата стратегия цели бяха амбициозни, защото беше необходимо принципите за равнопоставеност да бъдат взети под внимание във всички политики на Европейския съюз. Петте политически области, набелязани с цел структуриране на рамката за общностни действия, съвпаднаха с основните изискващи отговор предизвикателства по пътя на постигането на целите за равнопоставеност. Благодарение на тази обща рамка Комисията създаде условията за координираното прилагане на различните инструменти. Структурните фондове представляваха финансово средство от решаващо значение за вземането под внимание на равнопоставеността в политиките на държавите-членки. Конкретните общности действия засилиха ефективността на законодателствата в областта на равнопоставеността и подкрепиха институционалните действащи лица и гражданското общество в поетата от тях роля за ефективното насърчаване на равнопоставеността във всички сфери.

Програмата показва добавената си стойност чрез способността си да подкрепи изпълнението на целите за равнопоставеност, да подобри действието на механизмите за координация и управлението на европейско ниво. От особена полза за общностните действия са мерките, които спомогнаха за насърчаването на ценностите и повишаването на разбирането по въпросите за равнопоставеността.

Въпреки тази положителна равностметка продължава да съществува сериозна неравнопоставеност между мъжете и жените. За да отговори на тези предизвикателства през март 2006 г. Комисията прие пътен лист за равнопоставеността между мъжете и

жените⁴. В него се предвижда борба срещу неравнопоставеността между мъжете и жените в шест приоритетни области. За да конкретизира отговорностите си Комисията извършва преглед на действията от нейната компетенция и техните срокове в различните области, и засилва механизмите за управление и наблюдение. Финансовите средства по новата програма „Прогрес“ (2007-2013)⁵, заделени за равенство, ще окажат подкрепа на Комисията при изпълнението на действията от пътния лист. Като обединява предишните програми в единна програма „Прогрес“ също така способства за едно по-добро включване във всичките си дейности на измерението, свързано с равнопоставеността между жените и мъжете.

В сферата на равнопоставеността между жените и мъжете остават многобройни предизвикателства, на които следва да бъде отговорено и които изискват ангажирането на всички партньори. От своя страна Комисията е поела ангажимент да подобри рамката си за действие, като призовава останалите партньори да изпълняват своята роля. Социалните партньори на европейско ниво се ангажираха да започнат прилагането на своя рамка за действие в областта на равнопоставеността. Гражданското общество и неправителствените организации също са решени да действат за елиминирането на неравнопоставеността между мъжете и жените. Държавите-членки също носят отговорност за напредъка на равнопоставеността между мъжете и жените. През март 2006 г. Европейският съвет отправи мощно политическо послание към държавните и правителствени ръководители, като заложи приоритетите на политиката за равнопоставеност в Европейския пакт за равенство на половете.

⁴ COM (2006) 92 окончателен

⁵ Решение 1672/2006/ЕО